

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ
УКРАЇНИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА УСТАНОВА
«УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОБЛЕМ»
(УКРНДІЕП)

СХВАЛЕНО

Вченою радою УКРНДІЕП
Протокол № 8 від «10» грудня 2024 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказом директора УКРНДІЕП
від «18» грудня 2024 р. № 36

МОРАЛЬНО-ЕТИЧНИЙ КОДЕКС
наукових, науково-педагогічних працівників УКРНДІЕП
та здобувачів вищої освіти, які навчаються в аспірантурі установи

Харків
2024

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Морально-етичний кодекс (далі – Кодекс) є зводом положень, що визначають вимоги до осіб, які працюють та навчаються в аспірантурі науково-дослідної установи «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем» (далі – УКРНДІЕП), стандартів поведінки і взаємовідносин сторін, які включені в освітній процес.

Кодекс розроблено відповідно до положень Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про захист суспільної моралі» та «Про запобігання корупції» та Статуту установи. Кодекс включає норми етики, спрямовані на утвердження добра, гуманізму, людяності, та загально визнаних норм етики, моралі, поваги до колег, держави і суспільства в цілому.

• Метою даного Кодексу є всебічний і гармонійний розвиток наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачі вищої освіти на здобуття ступеня доктора філософії в аспірантурі УКРНДІЕП (далі - здобувачів вищої освіти).

1.1. УКРНДІЕП, сприяння співпраці і досягнення найвищих результатів у сфері професійної діяльності кожного члена освітньо-наукової діяльності.

1.2. Завданнями даного кодексу є:

• визначення правил поведінки, що сприяють формуванню соціальної самосвідомості як сукупності моральних цінностей в різних сферах спілкування;

• зміцнення корпоративної культури наукових, науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти в аспірантурі УКРНДІЕП, підтримка в освітньому процесі здобувачів вищої освіти та науковому співтоваристві духу згуртованості, патріотизму, демократії, гордості за приналежність до УКРНДІЕП;

• створення максимально комфортних умов наукової роботи та навчання в аспірантурі, сприятливого психологічного клімату в освітньому середовищі УКРНДІЕП;

• збереження і зміцнення престижу та іміджу УКРНДІЕП як установи з стійкими етичними традиціями за рахунок формування в суспільній свідомості образу здобувача вищої освіти і наукового співробітника установи як високоінтелектуальної, всебічно розвиненої та соціально корисної особистості.

1.3. Цей Кодекс є моральним орієнтиром і поширюється на всіх осіб, які:

• працюють і представляють наукове співтовариство: наукові співробітники лабораторій установи і адміністративно-управлінський, технічний персонал;

• здобувачі вищої освіти.

Основними моральними принципами всіх вищенаведених осіб повинні бути: гуманне ставлення до людей; повага до прав, честі і гідності іншої особи; порядність; чесність; правдивість; відповідальність і вірність прийнятим зобов'язанням; принциповість. Усі повинні сприймати себе як відповідальних членів наукового співтовариства, пишатися своєю приналежністю до нього, слідувати моральним і етичним правилам і пам'ятати, що кожний вносить свій внесок у зміцнення іміджу і ділової репутації УКРНДІЕП.

2. ЗАГАЛЬНІ ОБОВ'ЯЗКИ НАУКОВИХ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ СПІВРОБІТНИКІВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В АСПРАНТУРІ УСТАНОВИ

2.1. Поважати права і гідність особистості. Взаємовідносини між здобувачами вищої освіти та науковими, науково-педагогічними працівниками повинні ґрунтуватися на взаємоповазі та співпраці, тактовності і коректності, ввічливості та взаємодопомоги.

2.2. Являтися носіями високої культури, порядності, толерантності, сприяти моральному та культурному росту інших.

2.3. Піклуватися про дотримання корпоративних і суспільних інтересів. Слідувати нормам професійної та корпоративної етики, утримуватися від непродуманих заяв.

2.4. Сприяти ефективній роботі установи як наукового центру, що забезпечує процес отримання, передачі і широкого розповсюдження знань.

2.5. Показувати власним прикладом повагу до традицій, історії, символіки УКРНДІЕП, необхідність дотримання правил трудової дисципліни згідно Статуту та для освітнього процесу в аспірантурі дотримання розкладу з навчальної дисципліни, внутрішнього розпорядку установи, даного Кодексу та інших нормативних документів.

2.6. Ставитися дбайливо до майна установи, стежити за чистотою і порядком на його території; не залишатися байдужим до порушення чистоти і порядку іншими.

2.7. Дотримуватися етичних норм в мові, поведінці, дотримуватися дрес-коду в установі.

2.8. Пам'ятати про високий статус установи, з честю і гідністю носити його і своєю працею виправдовувати високе звання наукового, науково-педагогічного працівника та здобувача вищої освіти.

2.9. Займати принципову позицію у випадках порушення законодавства, Статуту установи та цього Кодексу.

2.10. Не допускати дискримінації наукових, науково-педагогічних співробітників та здобувачів вищої освіти за національною, расовою, релігійною, гендерною та іншими ознаками в індивідуальному порядку і в рамках діяльності суспільно-політичних організацій.

2.11. Підвищувати свою громадянську активність. Не вести політичну та ідеологічну агітацію, а також не займатися комерційною рекламою на території установи; не вести діяльності, що ставить під сумнів високий моральний статус наукових, науково-педагогічних співробітників та здобувачів вищої освіти.

2.12. Не вести антигромадську діяльність, яка дестабілізує порядок в установі та поза його межами, не здійснювати дій, які суперечать Конституції України та законодавству України.

3. ПОВЕДІНКА НАУКОВИХ ТА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ СПІВРОБІТНИКІВ

3.1. У викладацькій діяльності в освітньо-науковому процесі в аспірантурі:

- ставитися до роботи в УКРНДІЕП як до головного професійного обов'язку; підтримувати широку і глибоку компетентність у сфері наукових дисциплін, що викладаються в аспірантурі УКРНДІЕП;
- підтримувати високий рівень науково-педагогічної кваліфікації;
- чесно і об'єктивно оцінювати знання, вміння і навички осіб, які навчаються;
- дотримуватися трудової дисципліни, утримуватися від використання мобільних засобів зв'язку на практичних заняттях і лекціях;
- не розголошувати стороннім особам інформацію, що стосується здобувачів вищої освіти: дані про їх академічну успішність та особисті відомості, отримані в ході індивідуального спілкування;
- не вимагати і не приймати матеріальних цінностей або послуг за виставлення особам, які навчаються, оцінок чи за полегшене проходження ними процедур контролю знань, умінь і навичок;
- не вчиняти дій, які можуть бути кваліфіковані як вербальна або фізична агресія щодо здобувачів вищої освіти, які навчаються в аспірантурі УКРНДІЕП, залякування, переслідування;
- не допускати висловлювань, що принижують честь і гідність здобувачів вищої освіти, застосування грубої лексики по відношенню до них.

3.2. У науково-дослідній, експертній та консультативній діяльності:

- віддавати свої сили, знання, досвід справі примноження наукових досягнень установи;
- проводити наукові дослідження відповідно до принципу відкритості отриманих наукових результатів для критики, повторної перевірки і використання іншими дослідниками;
- прагнути до максимального зменшення несприятливого впливу досліджень на навколишнє середовище;
- не вдаватися до плагіату, привласнення ідей з неопублікованих джерел;
- використовувати результати наукових досліджень своїх колег відповідно до прийнятих в академічному середовищі правил цитування і оформлення посилань;
- дотримуватися права співавторів;
- здійснюючи функції експерта або рецензента, прагнути до об'єктивної оцінки дослідницьких проектів і наукових робіт;
- дотримуватися конфіденційності неопублікованої інформації, отриманої в ході експертизи, рецензування або наукового керівництва;
- сприяти науковому зростанню осіб, які навчаються, а також придбанню ними навичок відповідального проведення наукових досліджень.

3.3. У адміністративно-управлінській і господарській діяльності:

- перешкоджати порушень професійної етики з боку інших членів наукового співтовариства установи в цілому і співробітників адміністративного апарату установи зокрема;

- прагнути до ефективного розв'язання проблем установи та його окремих членів у найкоротші терміни;
- зберігати відкритість для громадського контролю своєї діяльності;
- при прийнятті рішень зберігати неупередженість і керуватися виключно освітніми та науковими інтересами співтовариства установи;
- не приймати рішень, ґрунтуючись на анонімних або неперевірених даних.

3.4. У відношеннях з колегами:

- зберігати ввічливе і шанобливе ставлення до колег в особистому спілкуванні і при публічному обміні думками, не підривати навмисно їх професійну репутацію;
- не вчиняти дій, які кваліфікуються як залякування, переслідування, вторгнення в приватне життя і образу, не поширювати неправдивої і компрометуючої інформації про колег;
- не допускати дискримінації колег на підставі соціального статусу.

3.5. У відношенні до установи:

- поважати традиції та історію УКРНДШП;
- займаючись науково-дослідницькою, викладацькою, консультативною та суспільно-корисною роботою за межами установи, не ставити під загрозу інтереси установи та виконання своїх професійних обов'язків;
- піклуватися про престиж УКРНДШП в галузі науки та інноваційної діяльності, відстоювати його інтереси з питань пріоритету, патентування та ін.

4. ПОВЕДІНКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В АСПРАНТУРІ УСТАНОВИ

4.1. У освітній та науково-дослідній діяльності:

- прагнути отримувати глибокі знання в відповідній області: сумлінно вчиться, не пропускати заняття без поважної причини, брати участь у освітній та науково-дослідній роботі;
- прагнути максимально використовувати надані можливості з придбання теоретичних знань і практичних навичок зі спеціальності 101 Екологія;
- виконувати вимоги, передбачені розпорядком дня установи, навчальними програмами, в строго встановлені терміни;
- під час навчального процесу дотримуватися наступних правил:
- при запізненні на заняття особа, яка навчається, повинна
- вибачитися і запитати у викладача дозволу ввійти в аудиторію; викладач має право не впускати на заняття тих, хто запізнився;
- не перешкоджати ходу навчального процесу; вимагати цього від інших; не використовувати сторонні і відволікаючі від навчання предмети (засоби зв'язку, розваги та ін); сигнал мобільного телефону повинен бути відключений; розмова по телефону під час заняття оцінюється як грубе порушення етичних норм;
- не розмовляти голосно в приміщеннях установи та лабораторіях.
- особисто не використовувати і боротися з такими видами порушення навчальної дисципліни, як:
 - проходження процедур контролю знань підставними особами;
 - представлення в якості результатів власної праці матеріалів
 - (рефератів, контрольних робіт), взятих з Інтернет або з будь-яких інших

джерелах;

- підробка і фальсифікація ділових документів, що мають пряме або непряме відношення до процесу навчання.

- поважати чужу інтелектуальну власність і дослідницький пріоритет, цитувати із зазначенням джерела матеріали, які використовуються при підготовці рефератів, практичних робіт;

- не користуватися забороненими допоміжними матеріалами і технічними засобами при проходженні процедур контролю знань, умінь і навичок,

- спиратися виключно на отримані знання;

- не використовувати особистих, родинних та інших зв'язків для одержання більш високої оцінки або для того, щоб домогтися інших винятків із загального регулювання;

- не пропонувати винагород викладачам або адміністрації для того, щоб полегшити проходження процедур контролю знань, умінь і навичок або добитися інших виключень із загального регулювання;

- не вчиняти дій, що перешкоджають здійсненню навчального процесу.

4.1. У відношеннях з іншими особами, які навчаються:

- вчитися працювати в команді і вибудовувати гармонійні міжособистісні відносини: допомагати своїм колегам у вирішенні проблем, які виникають, поважати всіх учасників освітнього процесу;

- підтримувати в групі і установі атмосферу доброти, дружби, взаємо-допомоги і взаємної відповідальності; не завдавати шкоди роботі або зусиллям іншого здобувача вищої освіти;

- не допускати будь-яких форм приниження честі та гідності, фізичного та психічного насильства, нецензурної, лайливої мови, проявів дискримінації особи за статевою, соціальною, національною, релігійною та іншими ознаками;

4.2. У відношеннях з науковими співробітниками установи:

- поважно ставитися до наукових співробітників установи;

- при зустрічі вітати наукових співробітників; взаємовідносини між здобувачами вищої освіти, викладачами та науковими співробітниками і адміністрацією повинні ґрунтуватися на взаємоповазі і співробітництві, а також на загальноприйнятих нормах етики і безконфліктного пошуку компромісу;

- не вчиняти дій, які кваліфікуються як переслідування, вторгнення в приватне життя викладачів і наукових співробітників, не допускати в спілкуванні з ними грубості, фамільярності, висловлювань, принижуючих їх честь і гідність;

- не поширювати неправдивої і компрометуючої інформації про викладачів і наукових співробітників між собою та у засобах масової інформації.

- на офіційних заходах в установі:

- ✓ утримуватися від гучних прояв емоцій, поважно ставитися до виступаючих;

- ✓ під час проведення офіційного заходу сигнал особистого мобільного телефону повинен бути відключений;

- ✓ не вчиняти дій, що перешкоджають заходам, організованим або санкціонованим керівництвом установи.

4.3. Поза стін установи:

- завжди і скрізь оберігати честь і гідність здобувача вищої освіти;
- у всіх випадках критично ставитися до своїх вчинків, передбачати їх можливі наслідки, уникати ситуацій, які можуть завдати шкоди престижу та іміджу УКРНДІЕП;
- не з'являтися в громадських місцях в непристойному вигляді, не використовувати нецензурної лексики, не здійснювати непристойних дій, що ображають людську гідність і громадську мораль.

4.4. У відношенні до установи в цілому:

поважно ставитися до традицій, історії, символіки УКРНДІЕП;
дбайливо ставитися до власності установи: до обладнання лабораторій, технічних засобів, бібліотечних ресурсів;
піклуватися про збереження чистоти в лабораторіях і на території установи;
визнавати необхідною і корисною всяку діяльність, спрямовану на зміцнення творчої активності (науково-освітньої, спортивної і т. п.), на підвищення корпоративної культури та іміджу УКРНДІЕП.

4.5. У становленні до себе:

- дотримуватись особистої гігієни і намагатися підтримувати себе в добрій фізичній формі, вести здоровий спосіб життя;
- боротися з шкідливими звичками (палінням, застосуванням алкоголю, наркотиків) як власними, так і інших членів наукового співтовариства;
- пам'ятати правила етикету;
- з повагою і пошаною ставиться до культурної спадщини своєї країни і сприяти його збереженню та примноженню;
- брати активну участь у житті держави, користуючись своїм правом обирати і бути обраним;
- не допускати зневажливих висловлювань і будь-яких компрометуючих дій по відношенню до символів державності інших держав;
- усвідомлюючи себе громадянином багатонаціональної держави, з повагою ставиться до всіх національних культур.

5. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ДРЕС-КОДУ В УСТАНОВІ

5.1. Статус УКРНДІЕП як наукової установи передбачає певні вимоги до стилю одягу і зовнішнього вигляду (дрес-код) кожної особи, яка навчається в аспірантурі УКРНДІЕП і працює в установі. Це налаштовує повагу один до одного, високопродуктивну працю і повноцінний освітньо-наукову діяльність з обох сторін; сприяє підтримці репутації та утвердженню іміджу і статусу установи як установи високої культури, моральності та професіоналізму.

5.2. Зовнішній вигляд членів наукового співтовариства повинен бути акуратним, стриманим, охайним.

5.3. Переважним стилем одягу є офіційно-діловий та стриманий. Зокрема, носіння одягу, що не відповідає нормам наукової та освітньої етики у науковій установі – зухвалою та рваного.

5.4. Під час перебування в лабораторіях установи всі учасники освітньо-

наукового процесу повинні дотримуватися професіонального дрес-коду, в окремих випадках, передбачається спеціальна форма – халат.

5.4.1. Відсутність встановленої форми (або часткова відсутність) вважається порушенням дисципліни.

5.4.2. У всіх публічних заходах установи рекомендується носіння додаткових символів та бейджів, що вказують прізвище, ім'я, по батькові та посаду співробітника, організація та установах, які вони представляють.

5.4.3. Особлива увага до зовнішнього вигляду учасників освітньо-наукового процесу вітається щодо дотримання гігієни, чистоти та охайності.

6. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА НЕВИКОНАННЯ ПОЛОЖЕНЬ КОДЕКСУ

6.1. Виконання даного Кодексу забезпечується на основі морального самоконтролю кожного члену наукового співтовариства. Кожен зобов'язаний дотримуватися даного Кодексу і при виявленні порушень спробувати припинити їх власними силами.

6.2. Відповідальність та контроль за дотримання даного Кодексу несуть керівники підрозділів, лабораторій, старости груп здобувачів курсів, тощо.

6.3. Щодо осіб, які допустили порушення правил і положень цього Кодексу, можуть застосовуватися моральний осуд (публічне обговорення тощо), заходи адміністративної, цивільно-правової, кримінальної відповідальності залежно від систематичності і тяжкості порушень та законодавства України.